

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 40 coroane. — Pe șase luni 20 coroane. — Pe trei luni 10 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Prințul moștenitor român în Ardeal

Tinărul vlăstar al dinastiei române, Alteța Sa Regală Principele de coroană **Carol**, a intrat Marți în 8 April 1919 în orașul Sibiului, unde înainte cu cinci ani mai petrecuse odată câteva ore.

Fiul regelui țărănilor și al reginei cu credință neclintită în realizarea idealului străbun, venind în mijlocul nostru ne aduce dragostea adâncă pentru un popor, care a îndurat suferințe de martir, ca să-și înfăptuească unitatea națională sub această glorioasă Casă-domnitoare.

Neînfricat în război, viteazul prinț a luat parte la lupte: A comandat un regiment de inimoși voinici, al Vânătorilor de munte.

Plin de râvnă în timp de pace, a organizat instituția Cercetășiei, și acum de curând a invitat la muncă întreg tineretul României Mari, pentru a pregăti pe cetățenii de mâine și a înălța printr'înșii cultura și sufletul neamului.

Cu voință bărbătească, inteligent și instruit, prințul nostru întrebunțează orice prilej, ca să fie folositor țării sale.

Ardealul primește cu strigăte de nesfârșită bucurie pe acest Făt frumos din povești, care va purta odată sceptrul asupra unui popor de peste 18 milioane de suflete, gata d'a se jertfi pentru Domnul lor, odrasla Acelora cari au condus pe ceice au sfărâmat lanțurile ce ne-au ținut încătușați.

Sibiul, centrul de astăzi al Ardealului, aduce omagiile sale și sentimentele de iubire nețârmurită pentru cel ce venind pe plaiurile noastre, calcă în urmele marelui Voevod Mihai.

Principele moștenitor CAROL, al tuturor românilor, la mulți și fericiți ani să trăească!

Despre sosirea Alteței Sale Regale publicăm următorul raport:

Luni în orele de seara s'a anunțat prin numerii speciali ai ziarelor din loc sosirea Alteței Sale Regale, a principelui Moștenitor Carol în Sibiu. Știrea aceasta s'a lăsat pretutindenea cu iuțala fulgerului și a produs nespuse entusiasm între românii de aici, precum nespuse bucurie va produce ea în toți românii din patria noastră.

Alteța Sa regală este speranța neamului românesc. Botezat în biserica noastră, crescut în credința moșilor și a strămoșilor noștri și în iubirea de țară și de neam, Alteța Sa Regală este farul lumi-

nos, spre care sânt îndreptați ochii sufletului nostru, nădejdele neamului nostru.

Ne-a învrednicit Dumnezeu, de noi am văzut întrupat visul de aur al neamului.

Moștenitorul tronului României mari, vlăstarul nobil al dinastiei române, spre care cu ochii udați în lacrimi am privit azi în catedrala noastră, viitorul purtător al coroanei române a pășit azi pentru a doua oară în orașul nostru, cercetându-ne pe noi, poporul românesc de aici, noii cetățeni ai statului român întregit.

Dăm mulțumită Celui prea înalt, că ne-a învrednicit să ajungem zilele acestea mărețe, ear alteței Sale Principelui Moștenitor i trimitem salutarea poporului ardelean.

Sosirea. Marți la orele 12 $\frac{1}{2}$, a intrat în gara dela Sibiu trenul care aducea pe Alteța Sa clironomul nostru. La gară era postată miliția și erau de față notabilitățile civile și militare.

Alteța Sa a fost bineventat din partea comandantului general *Moșoiu*, căruia i s'a prezentat miliția și raportul oficial. După inspectarea frontului a pășit presidentul consiliului dirigent dl Dr. Iuliu Maniu și l-a salutată în numele guvernului și al poporului român din țară, a urmat apoi bineventarea din partea prefectului orașului Sibiu, a domnului Dörr.

De aici Alteța Sa Regală a venit la biserica catedrală, unde l-a întâmpinat înaltul cler în frunte cu Preasfinția Sa Părintele *Miron*, episcop al Caransebeșului.

Intrat în catedrală, Alteța Sa Regală a luat loc în strana dela dreapta, ear corul reuniunii române de muzică din Sibiu a cântat de tot frumos Imnosul la «Intrarea în biserică», o compoziție a vrednicului nostru artist George Dima. A urmat apoi Doxologia cea mare, pontificată de Preasfințitul Episcop *Miron*, cu asistența protopresbiterilor și asesorilor consistoriali Nicolau Ivan, Matei Voileanu, Lazar Triteanu, și Dr. Ioan Stroia, totodată și parohul catedralei, și de diaconii ceremoniali Dr. Octavian Costea și Dr. George Comșa. După cetirea rugăciunii de mulțumită pentru înalta dinastie română, corul reuniunii numite a întonat solemnul imn regal. Mărețele boltituri ale catedralei răsunau puternic la întonarea acestui imn.

Ear noi clerul și poporul credincios, căruia pentru prima dată ni-a fost dăruit să privim în catedrala Sibiului simpatica

figură a clironomului nostru, a viitorului Domnitor al tuturor românilor, nădejdea noastră și a fiilor noștri, am simțit cum a străbătut prin vinele noastre un curent electric, ca în zile de glorie, în zile sfinte de sărbătoare, când emoția ia stăpânire asupra întregii noastre ființe...

După eșirea din biserică a defilat armata înaintea Alteței Sale în fața catedralei.

Actul serbătoresc a fost acoperit de aclamațiunile mulțimii.

De aici principele s'a urcat în automobil, și însoțit de domnul president al consiliului dirigent, și urmat de notabilitățile civile și militare, a plecat spre locuința Sa.

Din prilejul acestei festivități a orașului nostru, edificiile publice și private au îmbrăcat haine sărbătorești, arborând stindarde naționale, ear de pe satele învecinate au grăbit țărani și țărancele în haine de sărbătoare și cu stindarde naționale și de-ale aliaților noștri.

La primirea Alteței Sale la gară a fost de față tot ce are Sibiul mai ales, clerul diferitelor confesiuni, — consistorul nostru a fost reprezentat prin Preacuvioasa Sa Vicarul *Dr. Eusebiu R. Roșca*, arhimandrit.

A făcut adâncă impresiune defilarea bravei armate, spre care stau ațintiți cu deplină încredere ochii neamului nostru în aceste zile de mari prefaceri.

O chestiune arzătoare

I

(z) Unitatea credinții ortodoxe a românilor din toate părțile a avut de urmare relațiuni de tot strânse și importante bisericesti, cari n'au încetat cu totul nici în vremile de dușmănie și războaie între Moldova și Muntenia pe de-o parte și între principii Ardealului, și regii Ungariei pe de altă parte. Biserica din Ardeal și Ungaria căuta scut în vremile de răstriețe la mănăstiri, și arhieriei din România în cazuri extreme își lua refugiul chiar și la Rusia pravoslavnică.

Dintre toate bisericile însă mai multe legături cu Țara românească a avut biserica sfântului Nicolae din Scheiul Brașovului, cum dovedesc numeroasele hrisoave din arhivele ei, publicate de Ioan Bogdan, Dr. Sterie Stinghe, Dr. Ioan Lupăș și alții. Legăturile acestea intime au îndemnat nu numai pe principii celor două principate românești, ci și pe boieri, să dăruiască acestei biserici moșii și drepturi prețioase pentru acoperirea cheltuielilor și pentru plata preoților.

Astfel mama Marelui Mihai Viteazul dăruiește între altele moșia Cotrocenilor cu multele ei moșii pe lângă alte danii mai vechi din venitele sărăriilor statului, drept de oierit și drept de a aduce vinuri din podgorii, precum și subvențiuni mari în bani gata. Intre astfel de împrejurări biserica din Brașov, a devenit și un azil al domnitorilor și al boierilor, cari erau nevoiți de împrejurări să ia toiajul pribegiei.

Așa se povestește, că prințul Brancoveanu, venind la Brașov, a cerut curatorilor acestei biserici să-i dea voie să facă un paraclis propriu de rugăciune, dar oamenii, atinși în ambiție, nu s'au învoit și urmarea a fost, că Brancoveanu s'a dus la biserica grecească din oraș, care i-a împlinit dorința, și dânsul în schimb a făcut donațiuni de moșii la Sâmbăta și Poiana Mărului, și de bani, cari se urcă azi la milioane. Astfel s'a dovedit și aici, cum fudulia mănâncă omenia.

Pe la începutul veacului al XVIII-lea o soție de boier, Smarandița Bălăceanu, venise cu fiul său la Brașov, și fiind adăpostită la biserica sfântului Nicolae, i s'a bolnăvit băiatul și a murit, iar mama lui drept mulțumită pentru ajutorul primit și banii luați împrumut, a dăruit bisericii sfântului Nicolae Via din Dealul Scăenilor și sforicica de moșie Caculechii vechi în Redea Barbului de lângă râul Călmățului dela Buzău. Via de o întindere de vreo 3 hectare forma donațiunea principală, iar moșia, care cu vreme a cuprins de jumătate episcopia Buzăului, are azi o întindere de peste 2000 hectare și forma atunci numai o cantitate neglijabilă. Încă la începutul veacului al XIX-lea arânda moșiei abia era 50 lei vechi, cari nu erau de ajuns nici ca spese de drum pentru încasare. Abia de pe la anul 1860 începea a începe moșia, numită acum «Sudiții», să producă ceva pentru biserică, iar azi aduce arândă anuală de 100,000 lei. Via s'a ruinat.

Din economiile făcute biserica a mai cumpărat la anul 1883 o altă moșie, «Metetea» dela erezii Zappa, care încă aduce azi arendă de 100,000 lei anual.

De observat este, că ambele moșii s'au arendat, prima obștii «Salvarea» din comuna Gherasseni, iar a doua obștii sfântului Nicolae din comuna Meteleu Zivănescu, deși la licitațiile ținute au fost și alți oferenti cu sume cu mult mai considerabile. Biserica a voit deja de ani de zile să o rupă cu sistemul rapace al arândărilor și așa a protegiat pe țărani.

Nu știm întru cât legea exproprierilor se estinde și asupra acestor moșii, care din punct de vedere românesc au cea mai capitală importanță, pentru că venitul lor e afectat în cea mai mare parte pentru susținerea gimnaziului, a școlii reale și comerciale și a școlii primare centrale din Brașov.

Pe la anul 1898 când ministrul Wlasics din cauza rentei amenința cu închiderea școlii medii din Brașov, biserica întemeiată pe aceste venite, a refuzat ajutorul oferit de statul ungar, dar amenințând cu procesul statului român, a reușit să-și asigure un cupon de rentă de 38,500 lei anual, al cărei capital să fie depus la cassa statului ungar în Budapesta. Acordul s'a făcut între guverne cu intervenția domnului Take Ionescu și a mitropolitului Miron Romanul, apoi Ioan Mețianu. Această rentă era echivalentul drepturilor

vechi, de care a fost lipsită biserica, și o primea ca subvenție indirectă pentru școală, până la acea dată, fără știrea și învoirea guvernului ungar.

Telegrama Domnitorului

Femeile române din Sibiu și jur au adresat *M. Sale Regelui Ferdinand* o telegramă cu prilejul intrării de protestare împotriva sălbătăciilor săvârșite de unguri dincolo de linia demarcațională.

Mareșalul Curții regale, dl Henry Catargi, a trimis ca răspuns următoarea telegramă adresată dnei Catinca Bârseanu:

Din înalt ordin sânt autorizat a Vă încredința, că Majestatea Sa Regele urmărește cu neadormită atențiune mersul evenimentelor dela granița ungurească și că se va aduce o grabnică alinare suferințelor poporațiunii românești din acele ținuturi.

Mareșalul Curții regale:
Henry Catargi.

Unificarea învățământului

— După ziare din capitală —

Sâmbătă în 29 l. tr. la orele 9 a. m. s'a intrunit în localul Casei școlilor din București, comisiunea pentru unificarea învățământului din toate ținuturile locuite de români.

După ce s'au discutat principiile generale care vor călăuzi lucrările conferinței, s'au ales 4 subcomisiuni pentru întocmirea memoriilor care s'au prezentat sedințelor următoare.

Pentru studiarea trebuințelor învățământului primar s'a numit următoarea subcomisie: Dr. A. Popovici (Bănat), Matei (Ardeal), Scodihor (Basarabia), Abager (Bucovina), P. Gârboviceanu, G. Antonescu, S. Halița, N. Nicolaescu, G. Adamescu, G. Arghirescu, P. Gluițescu, Mihail Popescu și Mugur (regat).

Pentru învățământul secundar dnii: Precup (Transilvania) Popovsky (Basarabia), I. Valaori, C. Kirițescu, Lupu Antonescu, S. Halița, Popa-Liseanu (regat).

Pentru învățământul profesional dnii: Chețanu (Transilvania), Stere (Basarabia), Simeonovici (Bucovina), T. Alesseanu, Hăzu, Iuga, dna Moscuna, inspector Drutzu (regat).

Pentru învățământul particular dnii: Onisifor Ghibu (Ardeal), Popovski (Basarabia), Procopovici (Bucovina), T. Alesseanu, Iuga, C. Georgescu, C. Brătilă (regat).

La conferința de Luni, prezidată de ministrul cultelor și instrucțiunii publice, dl C. Anghelescu, au luat parte, afară de delegații speciali, și dnii Stefan C. Pop, Dr. Nistor și V. Goldiș, miniștri de stat.

Dl S. Halița a citit raportul său asupra înființării și funcționării grădiniilor de copii. Propune ca aceste grădini să poată fi înființate de stat, județ, comună, societăți și particulari, toate sub controlul statului. Ele vor funcționa după programa stabilită, iar personalul didactic trebuie să îndeplinească condițiunile cerute de regulament. Toți copiii de 6 ani să urmeze în mod obligator un an la aceste grădini, considerate ca școli pregătitoare pentru școala primară. Cu învoirea părinților pot să urmeze la grădini și copii mai mici de 6 ani.

Au luat cuvântul în această chestiune dnii Gârboviceanu, Ghibu, Adamescu și alții.

Dnii miniștri Stefan Pop și V. Goldiș au arătat că în actul unirii dela Alba-Iulia românii au luat angajamente de a respecta libertatea confesiunilor, a cultului și a învățământului naționalităților neromâne. Statul va avea să controleze dacă învățământul se predă conform planului și regulamentelor ce se vor întocmi.

Limba română, a zis dl Goldiș, nu trebuie să fie impusă în școlile de naționalitate străină. Așa că fiecare popor să rămână a se instrui în limba sa națională, ca nimeni să nu poată spune, că, din asupriți, românii s'au transformat în asupritori. Numai cu modul acesta vom putea câștiga simpatia popoarelor neromâne.

Joi s'a urmat discuțiunea asupra raportului citit de dl S. Halița, cu privire la înființarea

și organizarea grădiniilor de copii în vechiul regat ca și în teritoriile liberate.

S'a enunțat principiul că orice confesiune să fie liberă a deschide grădina de copii, cu aprobarea și supravegherea statului. Chestiunea a rămas să fie definitiv rezolvată, după ce se vor citi și rapoartele celorlalte subcomisiuni.

Dl S. Halița citește raportul comisiunii asupra organizării învățământului primar.

Acest învățământ se va împărți în două cicluri și el va fi obligator. Primul ciclu va cuprinde școala primară ale cărei cursuri regulate vor dura 4 ani. Al doilea ciclu va cuprinde școala complementară cu o durată de 5 ani. Astfel ca copiii să aibă contact cu școala până la vârsta de 16 ani.

Cursurile la școala complementară se vor ținea numai în unele zile din săptămână. Copiii vor urma aici, pe lângă cursuri teoretice, și cursuri practice în care li se vor preda anumite meșteșuguri, după necesitățile regiunii în care se află.

Elevii cari vor dovedi că după primele 4 clase primare urmează o altă școală, ca gimnaziu, școală de meserii, agricultură etc., vor fi scutiți de școala primară complementară. —

Comisiunea însărcinată cu studiul chestiunii privitoare la cărți didactice de curs primar, normal, secundar și profesional, sub prezidenția d-lui P. Gârboviceanu, a stabilit următoarele:

1. Pentru trebuințele țărilor unite se vor multiplica manuale de orice categorie din vechiul regat, cu schimbările esențiale provocate de actul unirii.

2. Manualele din țările unite, dacă nu jig-nesc realitatea unității noastre politice, vor putea fi întrebuițate până la terminarea stocului existent.

3. Manualele din aceleași țări, care se rețipăresc pentru viitorul an școlar, vor introduce într-o formă admisă de scurtă vreme timpului, bu-cățile cerute de noua viață de stat a regatului României cu considerații speciale la războiul nostru național.

4. Manualele din țările unite, necorespun-zătoare în întregime lor din punct de vedere al unității naționale, vor fi cu totul eliminate din învățământ.

5. În ce privește manualele din anii viitori, ministrul va convoca o comisie de anchetă specială, ca să elaboreze, în baza programei analitice unitare, principiile de redac-tare, și se vor lua măsuri practice pentru tipă-rirea lor.

Biserica ortodoxă română

— Voci despre Congresul preoțimii —

Neamul Românesc (Nr. 61) publică, sub titlul *Sfātuire fratească*, următorul articol scris de dl N. Iorga:

Ne întorcem, după știrile ce s'au primit, la Congresul preoțimii ortodoxe din Ardeal și Ungaria.

Sântem obișnuiți cu două feluri de congrese: cele curat profesionale, — din care lipsește prea mult acel sentiment dominant care singur poate lega și elementele cele mai speciale ale oricărei profesii și care deci nu adaugă prin nimic spiritul public, izvorul a tot binele, — și congresele de paradă, în care discurs vine după discurs, atitudine după atitudine și, deci, vanitate seacă după vanitate goală.

Acolo la Sibiu a fost însă altceva. Deosebirea de ranguri ca și cum n'ar fi existat. Ce lecție de democrație, pe care de-ar ști s'o prindă aceia cari au atâta nevoie de dânsa! Și tot așa, nicio deosebire în ce privește ținutul de unde veniau participanții: era un suflet românesc așa de întreg și de curat încât părintele Laninschi din Bucovina și colegii săi din România, învățatul diacon N. Popescu de la Cotroceni, preoții Georgescu și Cotenescu, s'au simțit ca la ei acasă.

Ba chiar reprezentantul bisericii unite, părintele Dăianu, nu s'a putut împiedeca, într'un așa de perfect mediu național, să spuie că, păstrând tot respectul pentru etichetele de dogmă, sântem înainte de toate români.

Nota românească și democratică s'a desfășurat din toate lucrările, de altminterea, și s'a însemnat și astfel ceea ce se uită prea mult aiurea: ora exactă.

Se va reveni asupra drepturilor date poporului de marele Șaguna? Se va introduce în biserica ardeleană, pentru a pregăti unificarea

cu a noastră, elemente din episcopismul nostru? Aceasta a fost marea întrebare.

Cei cari au tratat-o, cu protopopul I. Lupaș, membru al Academiei, în frunte, și cu participarea unor tinere puteri așa de distinse, ca a preotului Meteș, au ajuns, după cât ni se pare, la conclusia că există toată dorința unificării în organizare, dar ceea ce Șaguna a dat nu se mai poate lua înapoi, fiindcă prin el a vorbit spiritul vremii și nevoile nației.

Am fost totdeauna sprijinitor al tradițiilor bisericii, care nu e o instituție capabilă de a fi ținută neconținut în curent. Consistorul preoțesc introdus de Haret mi s'a părut o instituție protestantă pusă în serviciul politicianismului român.

Dar, astăzi, când Ardealul vine cu forme care din punct de vedere național nu se mai pot retrage și nu trebuie să se retragă, nu ne rămâne altceva decât să facem și noi, cu episcopii în frunte, un pas către modernism.

Am ținut s'o spun limpede, fiindcă și este timpul.

Viitorul (din 31 Martie 1919):

La Sibiu, unde în vederea mării și definitivei opere de contopire sufletească a românilor de pretutindeni, s'au centralizat în momentul de față toate inițiativele de peste Carpați, reprezentanții bisericii ortodoxe, s'au întrunit la rândul lor într'un congres, pentru a pune la cale împlinirea lipsurilor și statornicirea nouălor baze pe care va trebui să se înalțe mâne mândră și luminoasă biserica noastră, una și aceeași în sufletul tuturor românilor de la Nistru până la Tisa.

Desbaterile au fost lungi și animate, cum de altfel era de prevăzut când — după cum bine a spus P. S. Sa, Episcopul Miron Cristea — din «Cenușereasa până mai ieri desprețuită și prigonită, biserica ortodoxă română, devine biserica covârșitoarei majorități a cetățenilor din România Mare, biserica dominantă de stat, biserica însăși a dinastiei române».

Cea mai principală din chestiunile discutate, a fost fără îndoială cea privitoare la *unificarea* celor două biserici de peste Carpați (?) și în urmă coordonarea lor cu biserica din vechiul regat. (?) Chestiunea aceasta n'a întâmpinat nici o opoziție nici chiar din partea reprezentantului bisericii unite și congresul a ajuns la convingerea că ea se impune ca o necesitate națională de prima ordine, asupra căreia toate cinstitele noastre fețe bisericesti nu pot fi de cât de perfect acord.

La discuția acestei chestiuni, s'au avut de sigur în vedere și evenimentele din ultimul timp, care au adus schimbări atât de radicale în jurul frontierelor noastre de mâne.

Așa bunăoară, Rusia încetând de a mai fi purtătoarea de cuvânt a ortodoxismului în orient, această înaltă misiune creștină va reveni de drept României mari.

Unificarea celor două biserici, după însăși dorința unanimă a congresului de la Sibiu, se impune dar cu atât mai mult, cu cât pe viitor, rolul bisericii noastre de stat, nu se va mărgini numai înăuntrul țării, și România devenind cel mai mare și mai populat stat ortodox, influența bisericii sale va trebui să se resimtă în mod puternic și în afară de frontierele sale.

Cât privește modificările ce trebuie aduse actualei organizații a bisericii, s'a hotărât ca ele să se facă cu deplinul acord al tuturor reprezentanților ei de aici și de dincolo.

Așa bunăoară s'a discutat actuala formațiune a Consistorului de peste Carpați, în care două treimi din membri sânt laici și numai o treime sânt preoți.

Aceeași chestiune însă trebuie să se pună și la reorganizarea Consistorului din vechiul regat, în sensul unei noi îndrumări pe bazele Statutului dat de mitropolitul Șaguna.

O altă chestiune de prima necesitate, o chestie de ordin moral, care se pune atât peste Carpați, cât și în vechiul regat, este *recăsătoria* preoților rămași văduvi.

Acest act, interzis până azi în sânul bisericii noastre, nu poate fi considerat totuș ca anticanonice, de oare ce el exista până în secolul VI-lea, când chiar arhierii și episcopii erau căsătoriți.

Hotărâri ca acestea însă bine înțeles că nu se pot lua într'un simplu congres și ele vor trebui create în baza votului unui sinod ecumenic.

Inceputul făcut la Sibiu promite dar să meargă mai departe. Noi credem chiar că timpul

nu poate fi prea îndepărtat când biserica ortodoxă română, înveșmântată în odăjdii de sărbătoare, va putea strânge la sânul ei nu numai pe toți românii de pretutindeni, dar cu luminoasele ei îndrumări va propovădui și peste hotare dragostea pentru vecin și va semăna pacea și buna învoire printre toți creștinii răătăciți pe căile pierzării.

Conferențe la „Asociațiune“

Duminecă seara a ținut în sala cea mare festivă a Asociațiunii conferență domnul locotenent Mihaiu Drugăriu Petricoane, vorbind despre organizarea corpului voluntarilor români din Rusia. În conferența aceasta interesantă s'a arătat cum prizonierii români din armata austro-ungară internați în Rusia s'au organizat, cum s'au format legături intime între feciori și între ofițeri români, cum au trecut prin boala cumplită tifus care bântuia în lagărul, unde erau acești prizonieri nenorociți, cum ofițerii au contribuit câte 50 de ruble din pușinul lor ce primeau ca prizonieri pentru a alina durerile feciorilor, cum s'a născut în ei ideea, de a se cere să fie eliberați spre a trece ca voluntari în armata română.

S'au citit memoriile adresate primului ministru Brătianu spre a exopera primirea lor ca voluntari în armată, memoriul adresat guvernului rus pentru concesiunea aceasta. S'au arătat legăturile dintre acești voluntari români și studenți basarabeni dela școlile din Chiev, starea lor după izbucnirea revoluțiunii din Rusia.

Cât de mare era entuziasmul printre feciorii români de a lupta pentru unirea tuturor românilor în un singur stat. S'a citit o scrisoare adresată de un țaran român din comuna Giogiul de sus, prizonier și el în Rusia, scrisoare adresată prim-ministrului Brătianu, de a-l primi în armata română și în legăturile statului român, deoarece în Ungaria nu mai e de trăit cu ungurii, cari au dus legi bune pentru ochii lumii, dară acelea nu le-au ținut.

După ce în fine a succes a dobândi concesiunea de a intra în armată română, s'a arătat primirea grandioasă, ce li s'a făcut în Iași cu ocaziunea facerii jurământului, și bucuria cea mare, când acești fii ai neamului nostru s'au văzut earăși între frații lor de un sânge.

Sufletul acestei mișcări a voluntarilor români din Rusia au fost dnii *Dr. Vasile Chiroiu* și *Dr. Victor Deleu*.

Din această interesantă conferență am învățat multe și am auzit lucruri despre mersul lumii, despre dezvoltarea lucrurilor cu unirea noastră a tuturor românilor proclamată în Ucraina în Chiev prin prizonierii români, despre cari lucruri noi aici am auzit abia după 2 ani, în iarna anului 1918.

Despre soartea acestor voluntari, despre isprăvile lor acuma în armata română, ni s'a pus în vedere o altă conferență.

Conferența domnului Dr. Onișor.

Luni seara tot în sala festivă a Asociațiunii dela orele 7 până la orele 7 $\frac{1}{2}$ a vorbit în fața unui public ales al doilea conferențiar domnul secretar în resortul dela interne Dr. Onișor. De față era Preasfinția Sa, Părintele Episcop Dr. Miron Cristea, ministrul president Iuliu Maniu și mult public. Ni s'au arătat episoade din istoria românilor după alegerea lui Cuza Vodă și până la detronarea lui.

Cum s'a lucrat pentruca unirea să fie recunoscută de marile puteri europene, misiunea diplomatică a lui Vasile Alexandri pe lângă împăratul Napoleon, rolul decisiv ce l-a avut Franca lui Napoleon în tot actul acesta. Situația internă, nizuințele lui Cuza de a consolida țara prin reforme valoroase, scoaterea mănăstirilor închinată din mâinile călugărilor greci, și improprietărea țaranilor în contra voinței boierilor. Rolul mare ce l-a avut Mihail Cogălniceanu ca prim ministru al lui Cuza. Ideea generală ce era de a chema la tron o dinastie străină, spre a crea o stabilitate în țară, pregătirea terenului pentru aceasta prin reforme radicale agrare, dintre cari cea mai importantă a fost improprietărea țaranului făcută prin lovitura de stat din Decembrie 1864.

Aceasta a succes, țaranii au fost improprietăriți, dar prin aceasta a fost sigilată și soartea lui Cuza. A urmat detronarea lui în 1866, și s'a pregătit terenul pentru dinastia străină.

Știrile zilei

Ardelenele la București. În urma invitării Societății ortodoxe a femeilor române, au sosit Sâmbătă la București delegațiile de dame dela Sibiu și Brașov, pentru a fi de față la manifestările din capitală împotriva sălbătăciilor cumplite săvârșite de unguri dincolo de linia demarcațională. Delegația sibiană a fost condusă de dna Catinca A. Bărsăneanu, și de căpitanuul Chiroiu, secretarul ad-hoc al comitetului Fondului jertfelor liniei de demarcație, ear cea din Brașov de dna Maria Baiulescu.

Profesor englez în Sibiu. Un membru al delegației engleze la congresul păcii și profesor în Cambridge, dl *Madge*, petrece în Sibiu pentru a studia raporturile locale. În onoarea ilustrului oaspe englez, s'a dat Duminecă o masă la dl general Moșoiu, comandantul trupelor din Transilvania. După masă s'a făcut o excursiune la Săliște.

Audiție musicală. În onoarea *Alteței Sale Regale Principelui moștenitor Carol*, *Reuniunea română de musică din loc aranjează Vineri 11 l. c. seara, în sala Teatrului comunal, o audiție musicală, cu bogată programă.*

Imprumutul Ardealului. S'au semnat până acum sume respectabile la imprumutul național ardelenesc. La dorința bănațenilor și a celorlalți români de peste linia demarcațională, Consiliul dirigent a prelungit termenul de subscriere până la *20 April 1919.*

Profesorii noștri în București. La Cercul profesorilor secundari din capitală s'au întrunit săptămâna trecută delegații învățământului din Ardeal și Bucovina să se sfătuească cu colegii lor din vechiul regat asupra problemelor principale, care privesc învățământul. Au rostit cuvântări dnii O. Ghibu și G. Precup din Ardeal și dl Radu Sbiera din Bucovina, arătând unele greutăți cu care avem să ne luptăm acum la început pentru susținerea învățământului românesc în provinciile alipite. Numeroși profesori din regat au răspuns, că sânt gata să îplinească apostolatul ce li se cere în interesul unității neamului.

Exilat. O telegramă din zilele trecute adușese vestea că fostul împărat și rege Carol a fugit cu toată familia sa dela Eckartsau în Elveția. Acum se anunță din Viena, că fostul monarh a părăsit Austria la *cererea guvernului austro-german*. Va să zică nu este vorba de refugiare în Elveția, ci de exilare.

Aviz. Dela Secția Organizării primim: Zilnic sosesc reclamațiuni din partea populației la secția organizării 6, 7, cu privire la scutirea cailor de asentare sau de rechiziție. Acest lucru îngreunează foarte mult serviciul, fără nici un folos, întrucât armata cu toată bunavoința ce o are, este constrânsă de împrejurări să facă aceste rechizițiuni.

Populația trebuie să înțeleagă acest lucru și să se ajute unii pe alții pentru munca câmpului cu puținele mijloace care le rămân. Cu privire la scutirea cailor erariali, nu se poate face nimic, întrucât aceștia sânt proprietatea statului și fiecare locuitor este obligat să prezinte caii pentru asentare, cu atât mai mult cu cât situația ne impune a rechiziționa chiar caii proprii ai populației. p. Șeful S. O. 6, 7. *Florianu*, general de brigadă.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholtess.

Zilnic programă interesantă.

Inceputul la ora: 7 și 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis. Directoară: Dna Emil Toth.

Joi: *Azilul de noapte*, dramă în 4 acte.

Vineri și Sâmbătă: *John Riev*, dramă în 4 acte.

Inceputul la ora: 7 și 9 seara.

Nr. 3/1919.

(91) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Almașul-mare Suseni, devenită vacantă prin moartea parohului Stefan Onea, se escrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă, având văduva fostului paroh drept la jumătate din ele, rână la împlinirea anului dela moartea soțului ei.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare să se înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar reflectanții, cu știrea protopopului, să se prezinte la biserică în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu, la 9/22 Ianuar 1919.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 144/1919.

(90) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia din comuna Magheruș, protopopiatul Brașovului.

Beneficiile sânt:

Venitele stabilite în coala B.

Concurenții sânt datori ca în termen de 30 zile dela cea dintâi publicare în «Telegraful Român» să cânte și să predice, și dacă e preot să slujească; să-și înainteze petițiile lor însoțite de toate actele, cari se cer, oficiului protopesc român gr.-or. român al Brașovului.

Brașov, 26 Februar 1919.

În conțelegere cu comitetul parohial din comuna Magheruș.

Dr. V. Saftu
protopop.

Intreprindere română

Prima societate română de import și export

S. Ittu & Comp.

Sibiu, str. Cisnădiei 1—5

Se ocupă exclusiv cu import și export internațional al materiilor brute, semi-fabricate și fabricate.

Legături comerciale internaționale.

Corespondență în limbile română, italiană, franceză, germană și maghiară.

Rugându-vă pentru binevoitor sprijin semnă

cu deosebită stimă

14—

S. Ittu & Comp.

Concurs

În 10 Mai st. n. se va deschide câte un curs de 5 luni pentru surori de ocrotire în Sibiu, Târgul-Murășului și Cluj. Scopul acestor cursuri este a crește surori cu menirea de-a se îngriji de gravide, lauză, copii nou născuți, de orfani părăsiți, de tineret în privința social igienă, de morboși în lipsa ori întru ajutor medicului, de a crește poporul prin sfat și fapt la un trai trupesc și sufletec sănătos.

Elevele vor fi întreținute pe spesele statului și vor fi după absolvirea cu succes a cursului funcționare de stat cu toate favorurile și datorințele corăspunzătoare.

Condițiunile pentru primire sunt:

1. Absolvarea alor 4 clase civile (în cazuri excepționale 2 clase civile).
2. Etate întră 20 și 40 ani.
3. Starea civilă, numărul și etatea copiilor.
4. Obligamentul, de a se devota în mod serios și exclusiv menirii surorilor de ocrotire.
5. Antecedentă morală nepătată.
6. Atestat medical.

Rugările, adjustate cu documentele necesare sânt a se înainta Consiliului Dirigent, Resortul Ocrotirilor sociale până în 15 Aprilie st. n. Sibiu, 26 Martie 1919.

(92) 3—4

Dr. Moldovan
secretar general.

Nr. 111/1919.

(95) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Țichindeal, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele satorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze scrisului în termenul sus indicat.

Concurenții, după prealabila incuviințare a protopresbiterului, să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Agnita, la 11/24 Martie 1919.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 131/1919.

(96) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I. Zlatna, protopresbiteratul Abrudului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții — pe lângă observarea dispozițiilor reglementare — se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra.

Abrud, 27 Februar 1919.

Oficiul protopresbiteral al Abrudului, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Noutate!

Plachetele în relief ale Maiestăților Lor Regele **Ferdinand** și Regina **Maria**, admirabil executate după modeluri artistice.

Fiecare bun român ar trebui să poarte semnele acestea.

Plachetele amintite, oxidate, suflete cu agint și aurite, se află de vânzare cu prețul de 3—5 cor. la reprezentantul prim al **Agenturii Bicskey**

A. în Sibiu, Strada Cisnădiei 35. (41) 9—10

Revânzătorii primesc rabatul cuvenit.

Noutate!

În editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut :

Istoria bisericească a românilor ardeleni

de

Dr. Ioan Lupas

protopop al Săliștei, membru al acad. rom.

Aprobată de P. V. Consistor Arhidiecezan gr.-or. român din Sibiu, prin deciziunea din 6 Martie 1918 Nr. 1785 Bis.

Se află de vânzare la Librăria arhidiecezănă cu **10 coroane** plus portpostal recomandat 1 cor.

La «Librăria Arhidiecezănă» în Sibiu
: : : : se află de vânzare : : : :

Biserica catedrală

dela

Mitropolia ortodoxă română în Sibiu.

Istoricul zidirii (1857—1906)

de

Dr. Ilarion Pușcariu,

Dr. E. Miron Cristea și Mateiu Voileanu.

Cu 24 ilustrațiuni și 3 faesimile.

Prețul 4 cor., plus 60 fil. porto recomandat.

Biblioteca

„Reuniunii române de agricultură din com. Sibiu“

Nr. 1.	Ținerea vitelor, de E. Brote	K —24
2.	Trifoiul, de Eugen Brote	—24
3.	Prăsirea pomilor, de Dem. Comșa	—24
4.	Legea veterinară, de Inv. Muntean	—80
5.	Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote	1 60
6.	Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu	—70
9.	Povețe pentru stârpirea gândacilor de Maiu	—10
10.	Darea pe vinuri și favorurile (Inlesnirile) ce face legea în privința ei proprietarilor de vii	—
11.	Povețe pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelesc mugurii	—10
12.	Scurtă povățuire la stârpirea șoarecilor de câmp	—10
13.	Cum să înblățim orzul de bere	—18
14.	Viierul român sau Noua cultură a viilor, de Nicolau Iosif, învățător	—70
15.	Nutritura animalelor de casă, de Aurel Cosciuc. Op. premiat. Cu 6 ilustrații în text	1 50
16.	Cuvinte de îmbărbătare pentru Serbarea pomilor și a paserilor	—20
17.	Monilia, o nouă boală a pomilor, de Hermann Kern	—10
18.	D'ale Pomăritului, sfaturi întocmite de Astra Hodoș	—25
19.	Câteva rele încuibate în populațiunea dela sate de Dr. Ion Bucur, medic	—30
20.	Nimicirea șoarecilor de câmp, îndrumări prelucrate după instrucție ministerială	—20